

החלטה מדינית להמתין בהפעלת אמצעי התיקשורת האמריקאיים עד למחצית אוקטובר 1967. עובדה שאחרי כן חודשה אספקת הנשק ללא ויכוח עם הממשל.

על רקע זה פרץ ויכוח חריף בין רבין לאבן. רבין טען כי הממשלה, הניזונה ממידע והערכות מוטעות של משרד החוץ, אינה מבינה את תהליכי החשיבה בוושינגטון. לדעתו נוצרה במשך שנים מסורת מוזיקה לפיה צידדה תמיד ישראל במפלגת הדמוקרטיה. לדעת רבין היה זה משגה חמור. ישראל, לדבריו, נהגה להסיח בתכונן עובדות ולצבוע בצבעים ורודים את יחס המימשל הדמוקרטי לישׂראל. וזאת כדי לשאת־הן בעיני עסקני היהדות האמריקאית, מתומכי הדמוקרטיים. שהם התרומים הגדולים ביותר לישראל.

לדעת רבין, נוח המימשל הרפובליקאי לישראל מקודמו ונענה לכל הצרכים הבטיחוניים של ישראל.

נגד טענות אלה של רבין ניסו אבן ועברון לטעון כי הפריצה למחסן הנשק האמריקאי נעשתה בתקופת כהונתם של נשיאים דמוקרטיים דווקא: היה זה ג'ון קנדי שהעניק לראשונה לישראל טילי הוק, וג'ונסון הוא שהעניק את מטוסי הקרב האמריקאיים הראשונים לישראל.

על התבטאותו האחרונה של רבין באותו ענין בפני תושבי ישראל, כמעשה מסוכרן ומתוכנן דווקא על ידי ישראלים בירושלים, שנועד להבאיש את ריחו של רבין הפופולארי, בעיני הרחוב האמריקאי.

הממשלה מוליכה שולל

ב דיוק לפני שנה, ביולי 1971, הסי עיר „משבר רבין“ אחר את הממשלה. היה זה אחרי שבשדור בגלי צה"ל, האשים רבין את הממשלה בכך שהיא מטעה את העם ביוצרה תמונה מסולפת מעמדתה האמיתית של ארצות־הברית לגבי הסכסוך במזרח התיכון.

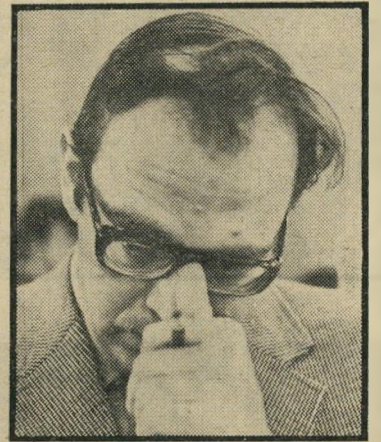
רבין, שבאותה עת היתה מונחת בכיסו הבטחה אישית מפורשת מגולדה למישרת שרות בממשלה בתחילת שנת 1972, נאץ לץ לשלם את המחיר עבור כנותו ויושרו האישי, שחייבו אותו ולומר ישירות לעם כי הממשלה מוליכה אותו שולל. מינויו כשר נדחה, חיים בר־לב הועדף על פניו וצורף לממשלה לפניו.

לרבין ניתנו אומנם הבטחות חדשות, אבל הוא למד להתיחס אליהן בזלזול.

השגריר יצחק רבין ליד הדגל האמריקאי ב־אחת מעצרות קבלת הפנים שנערכו לכבוד גולדה מאיר באחד מבקוריה בארצות־הברית. רבין הוא השגריר הראשון שיצר קשר ישיר אל המימשל האמריקאי, ללא תיווכה של היהדות המקומית.

הפלא"חניק שפקד על „התותח הקדוש“ מאשיך להרוג פרות קדושות

מוכ"ל דיניק

„התערבותו של רבין בחיים המפלגתיים האמריקאיים מיותרת“, טענו מומחי משרד החוץ באוני הממשלה. „אם עז רצונו לעשות זאת, הוא יכול לשבח את הרפובליקאים, אבל אסור שמדבריו תשתמע ביקורת על הליברלים הדמוקרטיים. אפשר לשבח אחד ולשחוק כלפי השני — אבל רבין לא מסתפק בשבח לאחד אלא מותח ביקורת על השני.“

רבין ציפצף על דעת משרד החוץ גם בענין זה. הוא המשיך להתבטא בצורה שניתן היה לפרשה כתמיכה במימשל הרפובליקאי, שלדעת רבין, עשה יותר מכל מימשל קודם למען ישראל.

✦ ב־18 באפריל השנה, בהופיעו בי סעודה עם חברי הקונגרס האמריקאי לרגל חג העצמאות של ישראל, אמר רבין: „יש ראל מליאת הכרת תודה לנשיא ניקסון על הבטחתו לתרגם את עקרונות שמירת מאזן הכוחות לאספקת ציוד צבאי לישׂראל. כל בקשות ישראל לציוד צבאי נענו בזמנו.“ באותה סעודה נאמו יעקב יעבץ (רפובליקאי) ומנהיג הסיעה הדמוקרטית קרל אלברט.

✦ באותה רשימה בהארץ שעוררה, כביכול, את זעם עובדי משרד החוץ, אמר רבין בגלוי: „ישראל צריכה לאמץ לעצמה מדיניות של מתן תודה. אין זאת אומרת שיש צרכים להשתעבד. אבל אנו לא רוצים להיות כפויי תודה, מה שמעניין מי נתן מה לישראל, ואני „לשׂראל.“

עיתון מתוך שפע בשנה האחרונה תנובה

שר אבן

לא מכבר התבטא רבין: „איזה הבטחות? אלה הבריתות! כתוצאה מכך הוארכה תקופת כהונתו כשגריר עד לתום מערכת הבחירות לנשיאות בארצות־הברית בנובמבר הקרוב. גם כשיחזור ספק אם יצורף לממשלה, נוכח ההתנגדות הגוברת והולכת למינויו בקרב שרים נוספים שאבן הצליח לגייס לעמדתו.“

אין זו הפעם הראשונה שקידומו של אחד המוחות הפוליטיים המבריקים ביותר במדינה מעוכב ונדחה משום שאין הוא מוכן לעשות שקר בנפשו.

כך, למשל, איבד רבין את סיכוייו לכהן כרמטכ"ל בתקופת שלטונו של דוד בן־גוריון, משום שבשנת 1949 הפר פקודה מפורשת של ביג"י, שאסרה על מסקדי צה"ל בשירות להשתתף בכנס הפלמ"ח שפורק. רבין הפר את ההוראה, כמי שהיה מראשוני הפלמ"ח, מפקד חטיבת הראל במבצע נחשון במלחמת העצמאות, וראש מטהו של יגאל אלון בחזית הנגב, העדיף אז רבין את הנאמנות לחבריו מאשר את הציות העיוור לפקודה.

מפקד „התותח הקדוש“

ב „גוריון חיבב את רבין, אותו כינה „העילוי“, באופן אישי. הוא היה בין אלה שניבאו לו עתיד מזהיר. כידים הא־שי של הוריו — נתמיה רבין, מאנשי הגדודים העבריים במלחמת העולם הראשונה, ורווח כהן, עסקנית פועלים שהיתה חברת מועצת עיריית תל־אביב — העריך ביג"י את רבין ואת כשרונותיו. צריך גם לזכור כי היה זה יצחק רבין שמילא אחר הוראתו של בן־גוריון ופקד על „התותח הקדוש“ שירה באוניית הנשק של האצ"ל אלטלינה.

ציר לשעבר עברון

למרות זאת נשבע ביג"י כי נוכח הפרת המשמעת של רבין הוא לא יגיע לכהונת הרמטכ"ל. ואומנם קצינים שפגרו אחריו בטיפוס בסולם הדרגות בצה"ל, מונו רמטי כ"לים לפניו.

ייתכן ורבין, שבראשון במרץ האחרון מלאו לו 50 שנה, לא היה נעשה רמטכ"ל לעולם, לוליא אותו תרגיל גיוס מילואים אומלל באפריל 1959, ששינה את גורלו־תיהם של הרכה אישים במדינה.

ישר, כנה ובעל מוח פתוח

ב אותו תרגיל של גיוס מילואים באמצעות שידור סיסמאות ברדיו, אירעה תקלה, ומישהו שכח לציין כי המדובר בתרגיל בלבד. בציבור נוצרה בהלה תוך אמונה כי מלחמה חדשה פרצה.

כתוצאה מתקלה זו נקטעה הקאריירה של שני אלופים: ראש אמ"ן יהושפט היר כבי, וראש אג"ם, האלוף מאיר („זרו") זורע, שהועבר מתפקידו והוצב כאלוף פיקוד הצפון. רבין, שכיהן באותו זמן כאלוף פיקוד הצפון, נקרא למלא את מקומו של זורע כראש אג"ם תחת פיקודו של חיים לסקוב כרמטכ"ל.

הוא המשיך לשמש ראש אג"ם גם כש־מונה צבי („צ'רה") צור כרמטכ"ל. איל־מליא אותו תרגיל גיוס לא היה רבין מגיע לכהונת ראש אג"ם, שכך הוא עמד אז ערב פרישה מצה"ל לצרכי השתלמות ולימודים בארצות־הברית. ייתכן והיה פורש משירות צבאי וישראל היתה מאבדת אז לא רק את אחד המוחות הצבאיים הטובים שלה, אלא מדינאי ישר, כנה ובעל שיעור קומה.

23 שנים אחרי פרשת כנס הפלמ"ח.

נראה כי הסיפור חוזר על עצמו שנית. הקאריירה של השגריר בעל המוח הפתוח, וגלוי הלב (פעם הטיח, כך מספרים, בפני הממשלה כי הוא סבור כי בממשלה יש־ביים גם מטומטמים) התדרדרה לנקודת שפל חדשה.

התחמקות ממילוי הבטחות

ה איש שלפני חמש שנים ניצב בשיא תהילתו, נראה אז כמועמד אפשרי אפיי לו לראשות־הממשלה, הגיע למצב בו הוא צריך להלחם על הזכות לשבת לצידי של שרים כורהפטיג או שלמה הלל, כשאפילו חבריו לשעבר, כמו ישראל גלילי ויגאל אלון, מתחמקים מההבטחות שניתנו לו. ההתפתחויות האחרונות נותנות להם סיבה טובה שלא למלא את התחייבותם כלפי רבין.

אין ספק כי המערכה המתנהלת עתה נגד רבין באמצעות כלי התיקשורת האמריקאיים, אינה סוף פסוק. אבא אבן ועוז־ריו מנהלים נגד רבין מלחמה להיים או למוות, כשברור להם שבעתיד הלא רחוק תהיה הברירה בינו לבינם. בינתיים נותר רבין במאבק זה ללא עורף וללא תומכים כמעט. הסיכוי הוורוד ביותר הנשקף לו עתה בחיים הפוליטיים הוא להתייצב בראש מטה הבחירות של המערך בבחירות הבאות, לזכות במקום ריאלי ברשימת ה־מערך בכנסת, ולהמתין לתורו לשרות בי־ממשלה, כשלשם כך יהיה עליו להיאבק באלף ואחד יריבים ואוייבים.

